

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Центральноукраїнський державний
педагогічний університет імені Володимира Винниченка

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОГО ПРАВА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Спеціальність/напрямок 081 Право
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____
(шифр і назва спеціалізації)

освітня програма Право
(назва)

Факультет історії та права
(назва факультету)

Форма навчання денна, заочна
(денна, заочна)

(шифр за ОПІ ПП ВД/ВК 2.1.2.1)

2018 рік

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Соболь Є.Ю., доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри державно-правових дисциплін та адміністративного права

Обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою факультету історії
та права

«30» серпня 2018 року, протокол № 1

Голова вченої ради факультету

(підпис)

Філоретова Л.М.
(прізвище, ініціали)

Програму схвалено на засіданні кафедри державно-правових дисциплін та
адміністративного права

Протокол № 1 від «28» серпня 2018 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Соболь Є.Ю.
(прізвище, ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми трудового права» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра спеціальності «081 Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні положення трудового права України та методологічні засади їх застосування під час реалізації права на працю.

Міждисциплінарні зв'язки: трудове право пов'язане та вивчається в єдності з іншими дисциплінами, а саме, з: «Теорією держави та права», «Трудовим правом», «Цивільним та сімейним правом», «Цивільним процесом», «Правом соціального забезпечення», «Адміністративним правом», «Господарським правом» та іншими галузями права. Інші дисципліни взаємодоповнюють та поглиблюють знання та розуміння теоретичних положень та норм основних інститутів трудового права.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **модулів:**

1. Історичні та теоретичні проблеми трудового права;
2. Проблеми забезпечення й захисту прав і інтересів суб'єктів трудового права;
3. Правові проблеми відповідальності у трудовому праві.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою курсу «Актуальні проблеми трудового права» є поглиблення теоретичних знань у сфері правового регулювання трудових та тісно пов'язаних з ними відносин та формування у студентів практичних навичок застосування правових норм, що регламентують ці відносини.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Актуальні проблеми трудового права» є:

- сформувати у студентів базові знання відносно історичного становлення законодавства про працю, основах філософії, політики та соціології трудового права, сучасних тенденціях його розвитку в Україні та зарубіжних країнах;
- дати студентам всебічні і ґрунтовні знання щодо основних прийомів практичного застосування норм трудового права в конкретних ситуаціях, з умінням надавати конкретну юридичну оцінку та висувати пропозиції стосовно використання конкретних норм трудового права тощо.
- навчити студентів самостійно аналізувати та робити висновки щодо умов, порядку застосування суперечностей законодавства про працю, вирішенні юридичних колізій і подоланні прогалин у трудовому праві з використанням різних видів і форм судової практики;
- вироблення принципово нового підходу до оцінки ролі і значення людини в системі трудових відносин з урахуванням норм національного та міжнародного трудового права;
- привити навички юридично грамотного складання трудових договорів

(контрактів), локальних нормативних правових актів, колективних договорів, вміння перевіряти відповідні кадрові документи і складати за результатами перевірки юридичні висновки.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у магістра мають бути сформовані такі **компетентності**:

- здатність визначати і висловлювати власні позиції щодо - використовувати знання з трудового права України в юридичній практиці;
- здійснювати самостійні наукові дослідження через вивчення, опис, пояснення трудових правовідносин, формулювати, висловлювати й обґрунтовувати власні наукові позиції;
- проявляти творчий підхід в розробці ідей і досягненні цілей досліджень, навчання, професійної та трудової діяльності діяльності;
- володіти концептуальними знаннями, що формують сучасну термінологію науки трудового права;
- визначати фактори, які обумовлюють виникнення дисциплінарних правопорушень на підприємствах, установах, організаціях;
- знати нормативно-правові основи міжнародного трудового права;
- критично осмислювати й логічно розв'язувати проблемні аспекти в трудових (індивідуальних, колективних) спорах, що потребують міждисциплінарних підходів, оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/ недостатньої інформації та/або суперечливих вимог;
- визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти, аналізувати трудові договори, контракти, порушення під час їх розірвання;
- формувати правові позиції й належним чином обґрунтовувати їх, посиляючись на норми трудового законодавства та положення міжнародного трудового права;
- застосовувати положення локальних правових актів під час розв'язання індивідуальних та колективних трудових спорів, дострокового розірвання трудового договору, притягнення працівників до матеріальної та дисциплінарної відповідальності;
- свідомо реалізовувати конституційні права та обов'язки громадянина України, мати активну громадянську позицію;
- поважати честь і гідність людини, діяти згідно з вимогами професійної етики;
- систематично підвищувати рівень професійної компетентності, у т. ч. самостійно, продовжувати навчання з високим ступенем автономії.
- конструктивно взаємодіяти з колегами, експертами, у т. ч. з інших галузей знань, узгоджувати дії у процесі спільної діяльності під час навчання, виконання професійних обов'язків, вирішуючи складні правові питання.

1.4. Програмними результатами навчання є:

- розуміння основних історичних етапів становлення та розвитку трудового законодавства;
- здатність аналізувати і порівнювати вітчизняні та зарубіжні теорії

трудового права, розвивати основи таких нових міждисциплінарних напрямів як філософія трудового права, трудовправа політика;

- вміти аналізувати нормативно-правові акти у відповідних сферах трудових відносин та висловлювати власну позицію щодо їх систематизації та відповідного структурування законодавства;

- мати активну громадянську позицію, виявляти та адекватно реагувати на факти порушення чинних національних та міжнародно-правових актів, що регулюють трудові правовідносини;

- вміння проводити науково-правові дослідження з проблем трудового права;

- вміти виокремлювати дискусійні положення в нормативно-правовому регулюванні у сфері праці;

- дотримання академічної доброчесності;

- вміння доцільно і правильно використовувати адміністративну термінологію;

- аналізувати теорії, концепції, наукові підходи становлення та подальшого розвитку трудового права;

- дотримання професійних стандартів, професійної етики, у т. ч. щодо нерозголошення конфіденційної інформації;

- усвідомлення необхідності у самовдосконаленні, систематичному підвищенні професійного рівня;

- уміння розробляти локальні акти, відповідно до специфіки та напрямів діяльності підприємств, установ та організацій;

- здатність ефективно працювати в команді за узгодженим планом, оцінювати та коригувати його, своєчасно та якісно виконувати доручення, виявляти ініціативу;

- здатність надавати консультації з приводу профілактики дисциплінарних проступків та попередження травматизму на виробництві;

- уміння організувати правопросвітницькі заходи з метою підвищення рівня правової культури населення, розробити навчально-методичні матеріали;

- здатність аналізувати сучасний стан впровадження організаційно-правових засобів визначених в стратегічних та державних програм розвитку, які стосуються працевлаштування населення;

- здатність аналізувати та узагальнювати судову практику та діяльність Комісій по трудовим спорам.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **150** годин **5** кредитів ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ I. ІСТОРИЧНІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ТРУДОВОГО ПРАВА

Тема 1. Історичні та теоретичні проблеми трудового права

Історичні етапи формування галузі трудового права в Україні. Теоретичні конструкції в трудовому праві: догма, доктрина і парадигма трудового права, презумпції і фікції в трудовому праві. Філософія трудового права: поняття і структура. Поняття і предмет вивчення трудової політики. Соціологія трудового права: поняття, предмет і методологія. Сучасні тенденції розвитку трудового права та законодавства в Україні і зарубіжних країнах. Особливості предмету трудового права. Система трудового права: основні підходи.

Тема 2. Професійні спілки як суб'єкт трудового права

Професійні спілки як суб'єкти ТП. Основні функції професійних спілок у галузі праці. Правовий статус органів професійних спілок. Роль професійних спілок у виконанні, зміні та припиненні трудового договору. Законодавство, що регулює діяльність профспілок та визначення його етапів. Сутність профспілок як організації по захисту трудових прав працівників та закріплення лише за ними права на представництво трудящих. Класифікація прав профспілок за їх цільовим призначенням, за сферою діяльності та соціальній спрямованості. Місце професійних спілок як суб'єктів трудового права в системі трудового права.

МОДУЛЬ II. ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Й ЗАХИСТУ ПРАВ І ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ ТРУДОВОГО ПРАВА

Тема 3. Проблеми правового регулювання оплати праці

Проблеми методів регулювання оплати праці. Державне регулювання заробітної плати. Договірне регулювання заробітної плати. Особливості нормування праці. Системи преміювання та їх вплив на продуктивність і оплату праці. Оплата праці та індексація її в Україні. Оплата праці при відхиленні від умов роботи, передбачених тарифами. Особливості оплати праці при виконанні надурочних і нічних робіт, праці у вихідні та святкові дні.

Поняття і види гарантійних виплат і доплат. Компенсаційні виплати та їх види. Порядок і види підрахування середнього заробітку при гарантійних виплатах. Співвідношення термінів «оплата праці» і «заробітна плата». Компенсація відраджень. Її особливості. Особливості встановлення доплати і надбавки. Особливості виплати праці на Україні. Умови та особливості виплати заробітної плати натурою. Особливості періодичності виплати заробітної плати в Україні.

Тема 4. Нетипові форми зайнятості

Застосування нетипових форм зайнятості в Україні. Основні форми нестандартної зайнятості. Загальна характеристика аутсорсінгу, аутстафінгу та позикової праці. Дистанційні трудові відносини. Дистанційна форма зайнятості з використанням новітніх технологій. Надомна праця.

Тема 5. Трудові договори: проблеми укладання та розірвання

Проблеми укладання трудового договору. Проблеми розірвання зі сторони працівника. Проблеми розірвання зі сторони власника. Проблеми розірвання трудового договору з ініціативи третіх осіб. Аналіз трудових договорів, виявлення в них невідповідності чинному законодавству. Співставлення трудового договору та цивільно-правової угоди: позитивні та негативні аспекти для працівника та роботодавця.

Тема 6. Інспекція з охорони праці

Інспекція з охорони праці: правовий статус, структура. Правове регулювання діяльності інспекції з охорони праці. Права та обов'язки інспекторів. Специфіка перевірок. Накладення стягнень за порушення трудового законодавства. Недоліки в діяльності інспекції з охорони праці.

Тема 7. Особливості розслідування нещасних випадків на виробництві.

Поняття та особливості нещасних випадків на виробництві. Суб'єкти та порядок розслідування нещасних випадків на виробництві. Недоліки механізму розслідувань нещасних випадків на виробництві. Судова практика розгляду справ щодо нещасних випадків на виробництві.

МОДУЛЬ III. ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ

Тема 8. Правове регулювання матеріальної відповідальності

Особливості розвитку матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності суб'єктів трудових правовідносин. Підстави та умови матеріальної відповідальності. Правове регулювання матеріальної відповідальності сторін трудового договору. Сторони матеріальної відповідальності. Порядок визначення розміру шкоди. Трудове правопорушення як підстава матеріальної відповідальності.

Договір про повну матеріальну відповідальність. Суб'єкти матеріальної відповідальності працівників на підставі контракту. Порядок укладення договору про повну індивідуальну матеріальну відповідальність. Особливості договору про повну колективну матеріальну відповідальність. Права й обов'язки сторін. Поняття та види порушень договорів про повну матеріальну відповідальність. Порядок відшкодування шкоди. Правові питання визначення розміру прямої дійсної шкоди, заподіяної працівником.

3. Рекомендована література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 26 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Питання запровадження обмежень на проведення перевірок державними інспекціями та іншими контролюючими органами : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2014 р. № 408.
3. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії від 5 жовтня 2000 року № 2017-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. – № 48. – Ст. 409.

4. Про державну допомогу сім'ям з дітьми : Закон України від 21.11.1992 № 2811-ХІІ : за станом на 10.07.2011 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 5. – Ст. 21.
5. Про державну службу : Закон України від 16.12.1993 № 3723-ХІІ : за станом на 13.06.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 52. – Ст. 490.
6. Про Державну службу зайнятості України : Указ Президента України від 16 січня 2013 року № 19/2013.
7. Про зайнятість населення : Закон України від 01.03.1991 № 803-ХІІ : за станом на 13.06.2012 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 14. – Ст. 170.
8. Про Положення про Державну інспекцію України з питань праці : Указ Президента України від 6 квітня 2011 року № 386/2011.
9. Кодекс законів про працю України // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1971. – № 50. – Ст. 375.
10. Про охорону праці: Закон України від 14 жовтня 1992 року № 2694-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 49. – Ст.668.
11. Про колективні договори і угоди: Закон України від 1 липня 1993 р. № 3356-ХІІ // (Відомості Верховної Ради України. – 1993 – № 36. – Ст.361.
12. Конвенція МОП про безробіття: Міжнародний документ від 29.10.1919 №2 // Офіційний вісник України. – 2007. – № 63. – с. 124. – ст. 248. 144. Конвенція МОП про примусову чи обов'язкову працю: Міжнародний документ від 28.06.1930 №29 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу до Конвенції: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/993_136.
13. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – №17. – ст.121. 162. Про відпустки: Закон України від 15.11.1996 № 504/96-ВР// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1997. -№2. – ст.4.
14. Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності: Закон України від 15.09.1999 № 1045-ХІV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1999. – №45. – ст.397. 165.
15. Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів): Закон України від 03.03.1998 № 137/98-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1998. – №34. – ст.227.
16. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства: Закон України від 22.09.2011 № 3773-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2012. – №19-20. – ст.179. 168.
17. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22.06.2012 № 5026-VI// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – № 22. – ст.216.
18. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» від 23 вересня 1999р. № 1105-ХІV.

Література

19. Бойко М.Д. Трудове право України. Навчальний посібник. Курс лекцій. – К.: «Олан», 2006. – 335 с.
20. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підручник. — 4-те вид., стер. — К.: Вікар, 2006. — 725 с.
21. Болотіна Н.Б. Трудове право України. - К.: ЮРІНКОН-Інтер, 2008. - 518 с.
22. Дмитренко, Ю.П. Трудове право України : підручник / Ю.П.Дмитренко. — К.: Юрінком Інтер, 2009. — 624 с.
23. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами. – К.: Юрінком-Інтер, 2006. - 1200 с.
24. Мельник, К. Ю. Трудове право України : підручник / К Ю. Мельник. — Харків : Діса плюс, 2014. — 480 с.
25. Прилипко С. М. Трудове право : посіб. для підготовки до держ. іспиту / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. – Х. : Право, 2016. – 212 с.
26. Сличинський Б.С., Зуб І.В., Ротань В.Г. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю. – 2-е вид. доп. і перероб. - К.: А.С.К., 2008. – 1072 с.
27. Трудове право України: Академічний курс: Підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / П.Д.Пилипенко, В.Я.Бурак, З.Я.Козак та інш.; За ред. П.Д.Пилипенка. 3-є видання, перероб. і доп. – К.: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2007. – 696 с.
28. Моторна І.І. Соціально-трудова відносина: формування та розвиток : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.00.07 / І. І. Моторна. – К., 2009. – 20 с.
29. Трудове право України: Підручник / За ред. Н.Б.Болотіної, Г.І.Чанишевої. – К.: Т-во «Знання», 2000. – 564 с.
30. Трудові спори : законодавство, коментар, судова практика / Упорядника: В.А.Скоробагатько, М.І.Федишин. – К.: Істина, 2000. – 432 с.
31. Трудове право України: підручник. / С.М. Прилипко, О.М. Ярошенко, І.П. Жигалкін та ін. – Х. : Право, 2014. – 760 с.
32. Трудове право : підручник / [О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А.М. Слюсар та ін.] ; за заг. ред. О.М. Ярошенка. – 3-тє вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2019. – 544 с.
33. Трудове право України [текст] підручник / За загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.П. Мельника. Вид. 2-ге, перероб. і доп. – Київ: Центр учбової літератури, 2016. – 472 с.
34. Корнеєв Ю. В. Трудове право України: Навч. посіб. / Ю. В. Корнеєв. – К. : Центр учбової літератури, 2019. – 112 с.

Інформаційні ресурси

http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main	Сайт Верховної Ради України (законодавство)
http://pravoua.com.ua/	Сайт журналу «Право України»
http://www.ligazakon.ua/	Головний правовий портал України
http://www.nbuv.gov.ua/	Національна бібліотека України ім.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання – усні та письмові опитування, проведення контрольних робіт, виконання тестових завдань, написання рефератів.